

Tilflyttingsprosjektet. Halvegsrapport. VEDLEGG

Innhold:

1. **Statistikk**

- Folkemengde i Nordland over tid og andel av befolkningen totalt i Norge.
- Folketallsendring i Norge, Nordland og regionene i Nordland 2011-2013 og 2013-2015 med og uten innvandring
- Endring i sysselsettingsandel – totalt og blant innvandrere
- Alders- og kjønnsfordeling Norge, Nordland og innvandrere.
- Forholdet mellom aldersgrupper - Underholdskvoten (potential support ratio): Andel yrkesaktive i alderen 20-66 år delt på antall personer 67 år og over (Kilde: SSB).
- Innvandring, etter innvandringsgrunn. 1990-2014. Bosatte per 1/1-2015 (Kilde: SSB).
- Folkemengde 2000-2015. Nordland.
- Antall og andel innvandrere i Norge og Nordland - alder og kjønn 1. januar i året (Kilde SSB)
- Innvandrere etter landbakgrunn
- Flytting gjennom aldersfasen 15-40 år. Kommunene i Nordland.
- Byggeaktivitet og befolkningsvekst i Nordland 2010-2014

2. **Andre dokumenter**

- Prosjektbeskrivelsen. Vedtatt av fylkesrådet, hvorav aktørkartet som er en del av prosjektplanen.
- Oversikt over de ca. 40 tiltakene som styringsgruppa har vedtatt skulle iverksettes i løpet av prosjektet. Denne har vært styrende for arbeidet hele veien.
- Innspill til Stortingsmelding om livslang læring
- Karriereveileder – utarbeidet i 2014 (www.nfk.no/tilflytting)
- Veileder for norskopplæring – utarbeidet i 2015 (www.nfk.no/tilflytting)
- Grunder fra Verden til Salten. Rapport om forsøk i SOS-Salten (www.nfk.no/tilflytting)

Tabell 1. Folkemengde 1. januar i året (Kilde: SSB/Panda)

	1970	2000	2010	2013	2015	Prognose 2030
Norge	3 866 468	4 478 497	4 858 199	5 051 275	5 165 802	5 948 156*
Nordland	243 179	239 109	236 271	239 611	241 682	261 879**
Nordlands andel av Norge	6,3	5,3	4,9	4,7	4,7	4,4

* Prognose for Norge - SSB, Alternativ SSB

** Prognose for Nordland - Egen framskrivning (Panda)

Tabell 2. Folketallsendring i Norge, Nordland og regioner i Nordland, med og uten innvandring, per 4. kvartal i året (Kilde: SSB).

	Folkevekst 2008 - 2012	Folkevekst uten nettoinn- vandring	Folkevekst 2010 - 2014	Folkevekst uten nettoinn- vandring
Norge	314 104	95 400	307 603	92 654
Nordland	4 615	-5 009	5 411	-5 760
Sør-Helgeland	173	-190	114	-241
Helgeland	131	-1 004	350	-1 014
Indre Helgeland	800	-484	869	-672
Salten	2 980	94	2 708	-590
Ofoten	-20	-1 118	368	-1 032
Lofoten	313	-944	609	-723
Vesterålen	480	-1 133	631	-1 257

Tabell 3. Folketallsendring i Norge, Nordland og regioner i Nordland, med og uten innvandring, per 4. kvartal i året (Kilde: SSB).

	Folkevekst 2013 - 2014	Folkevekst uten nettoinnvandring
Norge	114 527	36 299
Nordland	2 071	-2 693
Sør-Helgeland	39	-82
Helgeland	130	-441
Indre Helgeland	268	-466
Salten	890	-496
Ofoten	355	-251
Lofoten	288	-253
Vesterålen	155	-645

Tabell 4. Endring i sysselsettingsandel – totalt og blant innvandrere

Sysselsatte innvandrere 15-74 år. 4. kvartal. SSB

		2010	2011	2012	2013	2014	Endring prosentpoeng 2010-2014
		Prosent	Prosent	Prosent	Prosent	Prosent	
Hele landet	Hele befolkningen	69,1	69,1	68,7	68,6	68,5	-0,6
	<i>Alle innvandrere</i>	61,6	62,8	62,8	63,1	63,4	1,8
Nordland	Hele befolkningen	67,6	67,8	66,9	66,7	66,7	-0,9
	<i>Alle innvandrere</i>	62,4	63,1	61,7	60,3	61,1	-1,3

Andelen sysselsatte innvandrere i Nordland var høyest i 2011, gikk så ned og økte igjen fra 2012 til 2014. For landet som helhet har den vokst jevnt i de samme 5 årene.

SSB bruker ikke selv betegnelsene *sysselsettingsgrad* eller *sysselsettingsandel*, men betegnelsene kan brukes om sysselsatte i prosent.

Rapporten dette er hentet fra heter **Sysselsetting blant innvandrere, registerbasert** (SSB).

Noen definisjoner av viktige begrep og variabler:

Sysselsatte er definert som personer som utførte inntektsgivende arbeid av minst én times varighet i referanseuken, samt personer som har et slikt arbeid, men som var midlertidig fraværende pga sykdom, ferie, lønnet permisjon e.l. Personer som er inne til førstegangs militær- eller siviltjeneste regnes som sysselsatte. Personer på sysselsettingstiltak med lønn fra arbeidsgiver klassifiseres også som sysselsatte. Dette følger anbefalingene fra den internasjonale arbeidsorganisasjonen ILO.

Innvandrere er personer som er født i utlandet av to utenlandsfødte foreldre og fire utenlandsfødte besteforeldre. Innvandrere har på et tidspunkt innvandret til Norge.

Tabell 5. Andel innvandrere i Norge og Nordland - alder og kjønn 1. januar i året (Kilde SSB)

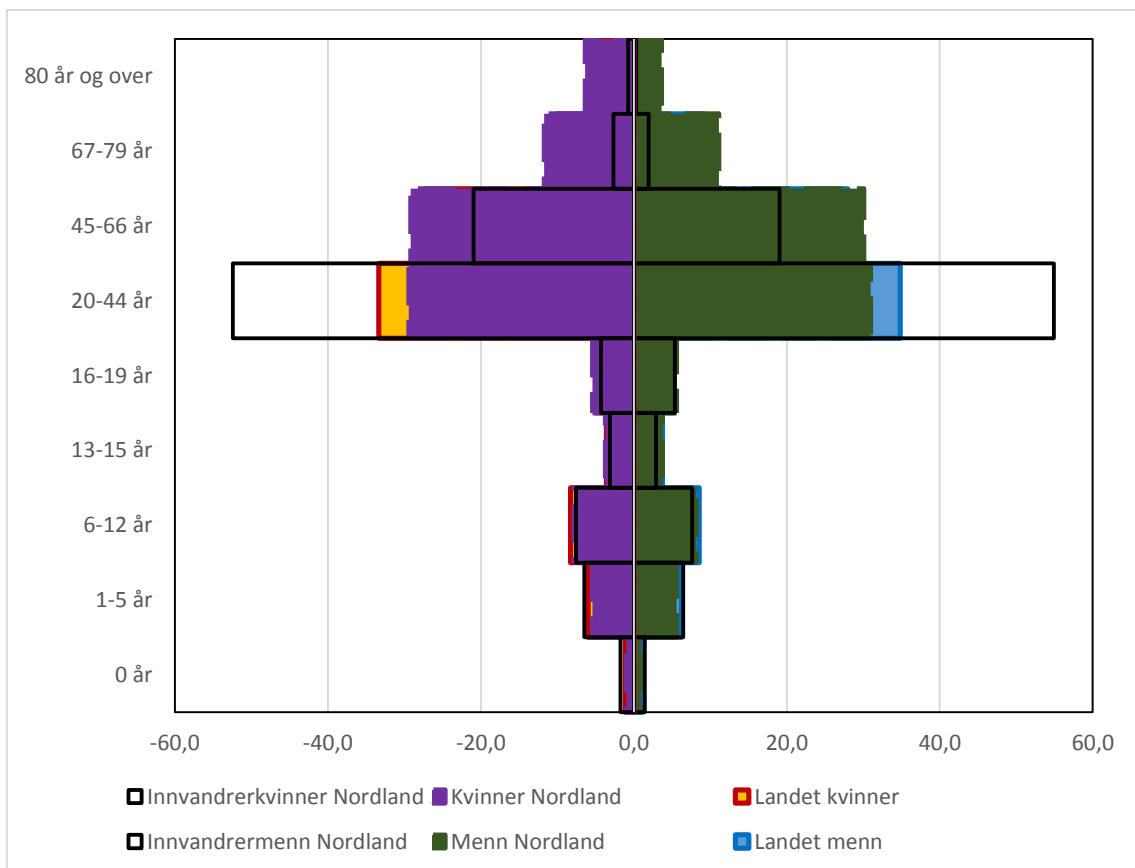
	1980	2000	2012	2013	2015
Norge	2,3	6,3	13,1	14,1	15,6
Nordland	0,7	2,5	6,3	7,2	8,6

Antall innvandrere og kjønn i Nordland pr. 2015

Kjønn:		Kvinner	Menn
	Befolkning Nordland	119437	122245
	Innvandrere Nordland	9896	10834

Alder:		20-44 år	67 år og over
	Befolkning Nordland	30,20 %	16,40 %
	Innvandrere Nordland	53,70 %	2,80 %

Tabell 6. Alders- og kjønnsfordeling - Norge, Nordland og innvandrere i Nordland (Kilde: SSB/Panda).

Tabell 7. Forholdet mellom aldersgrupper - Underholdskvoten (potential support ratio): Andel yrkesaktive i alderen 20-66 år delt på antall personer 67 år og over (Kilde: SSB).

#	Kommune	2000	2010	2015
1	Bodø	16 %	17 %	19 %
2	Narvik	25 %	24 %	25 %
3	Bindal	34 %	34 %	38 %
4	Sømna	28 %	27 %	30 %
5	Brønnøy	24 %	22 %	24 %
6	Vega	31 %	32 %	35 %
7	Vevelstad	30 %	29 %	36 %
8	Herøy	28 %	30 %	28 %
9	Alstadhaug	17 %	21 %	24 %
10	Leirfjord	31 %	25 %	25 %
11	Vefsn	23 %	25 %	28 %
12	Grane	32 %	30 %	38 %
13	Hattfjelldal	29 %	33 %	36 %
14	Dønna	30 %	29 %	33 %
15	Nesna	26 %	25 %	24 %
16	Hemnes	29 %	29 %	33 %
17	Rana	22 %	23 %	25 %
18	Lurøy	30 %	30 %	34 %
19	Træna	30 %	23 %	24 %
20	Rødøy	33 %	29 %	31 %
21	Meløy	28 %	26 %	29 %
22	Gildeskål	39 %	34 %	36 %
23	Beiarn	31 %	38 %	41 %
24	Saltdal	24 %	24 %	29 %
25	Fauske	23 %	24 %	28 %
26	Sørfold	28 %	30 %	36 %
27	Steigen	34 %	31 %	35 %
28	Hamarøy	36 %	32 %	33 %
29	Tysfjord	26 %	28 %	33 %
30	Lødingen	32 %	34 %	38 %
31	Tjeldsund	31 %	34 %	41 %
32	Evenes	30 %	31 %	37 %
33	Ballangen	30 %	30 %	33 %
34	Røst	27 %	25 %	28 %
35	Værøy	30 %	27 %	27 %
36	Flakstad	30 %	35 %	36 %
37	Vestvågøy	26 %	25 %	26 %
38	Vågan	25 %	23 %	25 %
39	Hadsel	26 %	26 %	30 %
40	Bø	43 %	42 %	45 %
41	Øksnes	22 %	25 %	26 %
42	Sortland	22 %	19 %	23 %
43	Andøy	28 %	30 %	34 %
44	Moskenes	31 %	37 %	38 %

Tabell 8. Innvandringer, etter innvandringsgrunn. 1990-2012. (Kilde: SSB).

Hovedårsak til innvandring - til Norge – og Nordland. Nedenstående tabell viser årsak til at innvandrere* fra 1990 og fram til 2012 har flyttet til Norge. Ser en på hovedårsak til at de har flyttet til Norge, skiller Nordland seg ut – både fra landsgjennomsnittet og fra andre distriktsfylker:

	Arbeid	Familie	Flukt	Utdanning
Norge	48,9	30,1	9,8	10,5
Nordland	36%	31%	23%	8%
Rogaland	53,4	33,9	6,1	6,2
Finnmark	52,4	25,4	16,2	5,2
Møre og Romsdal	55,6	29,5	9,5	4,9
Troms	34,5	22,3	27,3	15,0

For enkeltåret 2015 utgjør arbeid 43% på landsbasis, familie 33%, flukt 14% og utdanning 10%. Det viser store endringer, og situasjonen med flyktninger akkurat nå, kan endre tallene i årene som kommer. En antakelse kan være at andelen flyktninger vil øke mer i Nordland enn for resten av landet. Oversikt over asylmottak, unge asylsøkere og kommunenes bosettingsplaner kan tyde på det.

*Omfatter ikke personer med nordisk statsborgerskap.

Tabell 9. Folkemengde per 1. januar - antall personer (Kilde: SSB, tabell 07459)

	2000	2010	2013	2015
Landet	4 478 497	4 858 199	5 051 275	5 165 802
Nordland	238011	236271	239611	241682
Bodø	41367	47282	49203	50185
Narvik	18600	18402	18509	18853
Bindal	1921	1601	1545	1482
Sømna	2116	2041	2033	2063
Brønnøy	7433	7660	7859	7934
Vega	1414	1288	1238	1225
Vevelstad	592	510	500	510
Herøy (Nordl.)	1881	1618	1759	1737
Alstahaug	7440	7196	7361	7454
Leirfjord	2242	2140	2144	2188
Vefsn	13553	13388	13252	13352
Grane	1652	1496	1459	1458
Hattfjelldal	1634	1444	1471	1533
Dønna	1582	1431	1431	1407
Nesna	1882	1786	1875	1871
Hemnes	4689	4584	4620	4528
Rana	25255	25282	25752	26078
Lurøy	2107	1900	1916	1917
Træna	466	489	506	486
Rødøy	1570	1281	1310	1269
Meløy	6796	6639	6582	6454
Gildeskål	2351	1996	2006	2014
Beiarn	1311	1114	1075	1058
Saltdal	4887	4692	4745	4734
Fauske	9632	9552	9513	9622
Sørfold	2367	1984	1981	1953
Steigen	2977	2619	2552	2507
Hábmer Hamarøy	2008	1752	1791	1811
Divtasvuodna Tysfjord	2302	2007	1978	1996
Lødingen	2471	2181	2220	2160
Tjeldsund	1527	1345	1278	1280
Evenes	1523	1357	1376	1385
Ballangen	2775	2616	2599	2581
Røst	666	612	565	545
Værøy	775	761	754	780
Flakstad	1575	1369	1376	1358
Vestvågøy	10750	10674	10870	11140
Vågan	9229	9023	9207	9285
Hadsel	8321	7981	8050	8057
Bø	3288	2789	2654	2642

Øksnes	4758	4438	4472	4563
Sortland	9230	9819	10082	10166
Andøy	5744	5002	5024	4991
Moskenes	1352	1130	1118	1070

region:

Bodø:

1. januar 2005 ble kommunene 1804 Bodø og 1842 Skjerstad slått sammen til en kommune 1804 Bodø.

Tabell 10. Antall og andel innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, Nordland og kommuner i Nordland, etter verdensdel 1. januar 2015 (Kilde: SSB)

	I alt	Europa unntatt Tyrkia	Afrika	Asia med Tyrkia	Nord-Amerika	Sør- og Mellom-Amerika	Oseania	Andel av befolkningen
Nordland	20746	10973	4081	5045	212	403	32	8,6
Bodø	4475	2265	929	1115	61	102	3	8,9
Narvik	2099	1111	369	554	22	35	8	11,1
Bindal	44	37	3	4	0	0	0	3,0
Sømna	126	55	23	42	3	3	0	6,1
Brønnøy	591	254	126	190	3	18	0	7,4
Vega	57	41	0	9	0	7	0	4,7
Vevelstad	43	27	10	3	3	0	0	8,4
Herøy (Nordl.)	227	171	29	27	0	0	0	13,1
Alstahaug	788	385	232	149	9	13	0	10,6
Leirfjord	232	75	98	52	3	4	0	10,6
Vefsn	836	374	153	283	3	20	3	6,3
Grane	95	75	0	17	0	0	3	6,5
Hattfjelldal	183	62	68	53	0	0	0	11,9
Dønna	82	75	3	4	0	0	0	5,8
Nesna	332	114	115	97	3	3	0	17,7
Hemnes	239	169	32	30	8	0	0	5,3
Rana	1672	911	309	407	13	26	6	6,4
Lurøy	125	101	0	21	3	0	0	6,5
Træna	97	74	6	17	0	0	0	20,0
Rødøy	73	61	0	9	0	3	0	5,8
Meløy	394	220	48	102	11	13	0	6,1
Gildeskål	239	127	67	42	0	3	0	11,9
Beiarn	50	23	18	9	0	0	0	4,7
Saltdal	384	160	133	82	4	5	0	8,1
Fauske	650	354	100	168	3	19	6	6,8
Sørfold	107	79	3	20	0	5	0	5,5
Steigen	218	132	39	40	7	0	0	8,7
Hábmer Hamarøy	232	138	33	58	0	3	0	12,8
Divtasvuodna Tysfjord	150	109	24	14	3	0	0	7,5
Lødingen	287	114	79	84	6	4	0	13,3

Tjeldsund	43	22	0	13	0	8	0	3,4
Evenes	117	62	28	24	3	0	0	8,4
Ballangen	177	76	51	47	0	3	0	6,9
Røst	41	25	0	13	3	0	0	7,5
Værøy	114	108	0	6	0	0	0	14,6
Flakstad	88	72	3	10	0	3	0	6,5
Vestvågøy	971	452	234	258	9	18	0	8,7
Vågan	1156	660	173	304	8	11	0	12,5
Hadsel	845	349	226	248	6	16	0	10,5
Bø	207	108	49	44	3	3	0	7,8
Øksnes	484	391	32	55	3	3	0	10,6
Sortland	764	359	138	222	3	39	3	7,5
Andøy	461	256	98	91	6	10	0	9,2
Moskenes	151	140	0	8	0	3	0	14,1

Tabell 11. Innvandrere etter landbakgrunn 1. januar (Kilde: SSB, tabell: 10598)

	2005	2010	2013	2015
Polen	186	765	1400	1883
Litauen	48	280	1001	1323
Somalia	494	605	1175	1280
Sverige	743	974	1071	1141
Eritrea	8	294	764	1086
Thailand	358	628	824	928
Tyskland	349	663	800	839
Russland	682	787	818	796
Filippinene	235	371	522	605
Afghanistan	319	431	585	601
Romania	44	118	280	494
Irak	552	536	508	479
Latvia	24	74	307	414
Danmark	326	329	345	402
Syria	22	34	63	371
Sudan	12	29	190	331
Estland	7	74	233	324
Etiopia	89	157	231	321
Finland	293	285	284	301
Iran	136	133	222	268
Bulgaria	37	50	148	237
Storbritannia	159	184	200	217
Tyrkia	143	195	191	202
Nederland	98	178	206	198
Ukraina	68	118	176	197
Kina	192	196	200	193
Island	48	103	138	172
Bosnia-Hercegovina	203	174	169	167
Serbia	0	55	96	167
Palestina	16	221	197	148
USA	132	133	143	148
Ungarn	16	59	110	146
Brasil	23	77	103	123
Spania	24	48	80	120
Kongo	31	51	58	102
Slovakia	6	46	82	101
Myanmar	0	51	105	96
Kroatia	119	96	92	92
Kosovo	0	139	108	89
India	45	78	96	88
Pakistan	38	51	75	84
Sri Lanka	100	110	103	78
Chile	61	64	67	76
Frankrike	28	42	51	64

Italia	18	28	53	59
Liberia	84	79	64	53
Portugal	15	14	35	51
Tsjekkia	9	20	29	48
Marokko	26	30	27	46
Canada	44	32	44	43
Hviterussland	27	25	33	42
Hellas	9	7	29	41
Colombia	17	21	31	38
Libya	7	0	37	36
Nepal	3	30	31	35
Saudi-Arabia	0	8	19	31
Belgia	15	19	28	29
Nigeria	3	12	12	29
Australia	26	16	27	27
Kasakhstan	16	16	21	24
Egypt	0	16	17	23
Ghana	12	18	25	22
Kenya	3	15	21	21
Indonesia	9	9	21	21
Vietnam	3	6	12	21
Færøyene	16	17	31	20
Albania	9	18	14	20
Østerrike	12	15	26	20
Grønland	12	15	10	19
Sveits	6	19	18	19
Sør-Afrika	9	18	15	19
Uganda	6	12	8	19
Israel	15	21	22	19
Algerie	19	15	18	18
Hongkong	19	16	15	18
Kirgisistan	7	21	9	18
Usbekistan	4	8	20	18
Cuba	9	21	24	18
Mexico	3	19	21	18
Peru	15	17	18	18
Moldova	12	6	15	17
Burundi	14	28	20	17
Ecuador	3	0	12	17
Libanon	9	9	12	16
Irland	12	12	12	15
Tunisia	6	10	9	15
Montenegro	0	11	11	14
Senegal	0	3	6	13
Japan	12	13	20	13
Malaysia	0	9	11	13
Makedonia	3	3	6	12
Zambia	0	6	3	12

Tabell 12. Flytting gjennom aldersfasen ca 15-40 år. Alle kommuner i Nordland. Årskull født 1970-74. Pr 100 15-åring. Begge kjønn.

	Bofaste	Tilbakeflyttere	Fraflyttere	Tilflyttere	Videreflyttere	Flyttebalanse
Bodø	41	18	41	65	92	24
Narvik	28	18	54	42	82	-12
Bindal	17	9	74	23	37	-51
Sømna	26	14	60	31	40	-29
Brønnøy	32	18	50	49	59	-1
Vega	20	25	55	23	19	-32
Vevelstad	10	12	78	34	42	-44
Herøy	15	11	74	30	46	-44
		20				-18
Alstahaug	25		55	38	81	
Leirfjord	26	5	69	44	61	-24
Vefsn	37	15	48	30	52	-17
Grane	24	14	62	34	46	-28
Hattfjelldal	35	12	52	26	40	-26
Dønna	27	12	62	28	49	-33
Nesna	16	18	66	72	219	+6
Hemnes	31	18	51	33	40	-19
Rana	43	18	38	28	37	-11
Lurøy	22	13	66	28	53	-38
Træna	14	22	64	47	108	-17
Rødøy	32	9	59	29	65	-30
Meløy	28	17	55	23	40	-33
Gildeskål	16	17	67	38	61	-29
Beiarn	22	12	65	9	26	-56
Saltdal	26	17	56	27	51	-29
Fauske	29	16	55	33	49	-21
Sørfold	12	18	71	27	37	-44
Steigen	16	14	71	30	41	-41
Hamarøy	8	15	77	30	59	-47
Tysfjord	20	18	62	21	42	-42
Lødingen	13	16	72	30	73	-41
Tjeldsund	17	11	72	31	53	-42
Evenes	18	11	71	38	72	-34
Ballangen	18	15	67	25	37	-42
Røst	47	15	38	34	62	-4
Værøy	41	18	41	42	86	+2
Flakstad	18	8	75	26	38	-48
Vestvågøy	35	17	48	34	57	-14
Vågan	28	16	57	37	60	-20
Hadsel	23	16	62	34	63	-27
Bø	23	14	63	21	45	-42
Øksnes	31	15	55	26	42	-29
Sortland	23	22	55	53	67	-2
Andøy	20	13	67	23	72	-44
Moskenes	27	6	67	42	55	-25

Tabell 13. Byggeaktivitet og befolkningsvekst i Nordland 2010-2014

Nordland					
År	2010	2011	2012	2013	2014
Folketilvekst	1009	1040	1291	1266	805
Igangsatte boliger	607	653	809	788	1112
Brønnøy					
År	2010	2011	2012	2013	2014
Folketilvekst	59	59	81	38	37
Igangsatte boliger	24	31	36	31	31
Sømna					
År	2010	2011	2012	2013	2014
Folketilvekst	-16	13	-5	14	16
Igangsatte boliger	1	16	3	3	13
Vega					
År	2010	2011	2012	2013	2014
Folketilvekst	-18	-14	-18	-15	2
Igangsatte boliger	2	4	1	2	1
Bindal					
År	2010	2011	2012	2013	2014
Folketilvekst	-9	-30	-17	-42	-21
Igangsatte boliger	0	0	1	3	0
Vevelstad					
År	2010	2011	2012	2013	2014
Folketilvekst	10	-9	-11	-5	15
Igangsatte boliger	4	1	0	0	0
Alstahaug					
År	2010	2011	2012	2013	2014
Folketilvekst	100	76	-11	33	60
Igangsatte boliger	15	24	37	50	18
Vefsn					
År	2010	2011	2012	2013	2014
Folketilvekst	-81	-49	-6	34	66
Igangsatte boliger	19	42	29	71	57
Leirfjord					
År	2010	2011	2012	2013	2014
Folketilvekst	20	-53	37	44	0
Igangsatte boliger	7	8	13	23	8
Herøy					
År	2010	2011	2012	2013	2014
Folketilvekst	31	62	48	-26	4

Igangsatte boliger	45	3	7	10	5
Dønna					
År	2010	2011	2012	2013	2014
Folketilvekst	18	-16	-2	-11	-13
Igangsatte boliger	9	2	2	4	17
Træna					
År	2010	2011	2012	2013	2014
Folketilvekst	1	7	9	-17	-3
Igangsatte boliger	0	0	0	0	8
Rødøy					
År	2010	2011	2012	2013	2014
Folketilvekst	13	26	-10	-5	-36
Igangsatte boliger	1	3	8	10	2
Rana					
År	2010	2011	2012	2013	2014
Folketilvekst	217	153	100	191	135
Igangsatte boliger	106	49	29	88	38
Hemnes					
År	2010	2011	2012	2013	2014
Folketilvekst	16	-15	35	-67	-25
Igangsatte boliger	6	11	4	6	3
Nesna					
År	2010	2011	2012	2013	2014
Folketilvekst	22	5	62	27	-31
Igangsatte boliger	3	3	15	4	10
Lurøy					
År	2010	2011	2012	2013	2014
Folketilvekst	12	25	-21	-15	16
Igangsatte boliger	14	8	6	9	18
Grane					
År	2010	2011	2012	2013	2014
Folketilvekst	-9	-32	4	6	-7
Igangsatte boliger	0	0	4	7	2
Hattfjelldal					
År	2010	2011	2012	2013	2014
Folketilvekst	19	-7	15	29	33
Igangsatte boliger	0	0	0	0	4
Bodø					
År	2010	2011	2012	2013	2014
Folketilvekst	565	575	781	528	454
Igangsatte boliger	112	156	278	224	505

Fauske					
År	2010	2011	2012	2013	2014
Folketilvekst	-19	-20	0	43	66
Igangsatte boliger	45	76	6	30	34
Meløy					
År	2010	2011	2012	2013	2014
Folketilvekst	11	7	-75	-91	-37
Igangsatte boliger	7	17	33	4	6
Gildeskål					
År	2010	2011	2012	2013	2014
Folketilvekst	24	-20	6	17	-9
Igangsatte boliger	3	8	19	6	21
Beiarn					
År	2010	2011	2012	2013	2014
Folketilvekst	-11	-6	-22	13	-30
Igangsatte boliger	2	0	4	0	0
Saltdal					
År	2010	2011	2012	2013	2014
Folketilvekst	-20	38	35	-55	44
Igangsatte boliger	11	9	0	14	11
Sørfold					
År	2010	2011	2012	2013	2014
Folketilvekst	5	14	-22	6	-34
Igangsatte boliger	2	2	1	2	9
Steigen					
År	2010	2011	2012	2013	2014
Folketilvekst	0	-10	-57	27	-72
Igangsatte boliger	5	3	5	14	25
Hamarøy					
År	2010	2011	2012	2013	2014
Folketilvekst	19	12	8	29	-9
Igangsatte boliger	0	0	24	6	9
Narvik					
År	2010	2011	2012	2013	2014
Folketilvekst	-22	93	36	196	148
Igangsatte boliger	61	14	67	16	23
Ballangen					
År	2010	2011	2012	2013	2014
Folketilvekst	4	-4	-17	-8	-10
Igangsatte boliger	5	12	5	3	1
Tysfjord					
År	2010	2011	2012	2013	2014

Folketilvekst	-5	-46	22	22	-4
Igangsatte					
boliger	2	12	7	1	6
Tjeldsund					
År	2010	2011	2012	2013	2014
Folketilvekst	-20	-41	-6	-22	24
Igangsatte					
boliger	1	0	0	2	3
Evenes					
År	2010	2011	2012	2013	2014
Folketilvekst	-15	17	17	15	-6
Igangsatte					
boliger	1	2	2	9	4
Vestvågøy					
År	2010	2011	2012	2013	2014
Folketilvekst	106	68	22	127	143
Igangsatte					
boliger	29	62	32	39	48
Vågan					
År	2010	2011	2012	2013	2014
Folketilvekst	0	63	121	16	62
Igangsatte					
boliger	9	13	20	28	7
Moskenes					
År	2010	2011	2012	2013	2014
Folketilvekst	-10	-4	2	-10	-38
Igangsatte					
boliger	2	0	3	0	1
Flakstad					
År	2010	2011	2012	2013	2014
Folketilvekst	-9	23	-7	-8	-10
Igangsatte					
boliger	0	0	0	2	1
Værøy					
År	2010	2011	2012	2013	2014
Folketilvekst	-13	3	3	23	3
Igangsatte					
boliger	0	0	0	0	0
Røst					
År	2010	2011	2012	2013	2014
Folketilvekst	-7	-10	-30	1	-21
Igangsatte					
boliger	6	0	0	0	0
Sortland					
År	2010	2011	2012	2013	2014
Folketilvekst	37	127	99	47	37
Igangsatte					
boliger	11	14	48	34	98
Hadsel					
År	2010	2011	2012	2013	2014
Folketilvekst	-57	13	113	62	-55

Igangsatte boliger	20	28	40	14	49
Lødingen					
År	2010	2011	2012	2013	2014
Folketilvekst	15	-17	41	28	-88
Igangsatte boliger	0	4	1	0	5
Bø					
År	2010	2011	2012	2013	2014
Folketilvekst	1	-70	-66	-12	0
Igangsatte boliger	0	5	1	4	2
Øksnes					
År	2010	2011	2012	2013	2014
Folketilvekst	-6	35	5	90	1
Igangsatte boliger	17	10	18	13	8
Andøy					
År	2010	2011	2012	2013	2014
Folketilvekst	31	-1	-8	-31	-2
Igangsatte boliger	0	1	0	2	1

Prosjektplan «TILFLYTTING OG REKRUTTERING FRA UTLANDET»

Fylkesrådsbehandling 3/9-2013

Bakgrunn

Fylkestinget i Nordland behandlet under sak 42/13 «Tilflytting og rekruttering - strategi for videre arbeid». Det ble fattet slikt vedtak:

1. I tråd med fylkesplanens mål videreføres og forsterkes arbeidet med tilflytting til Nordland fra utlandet. Kommuner og arbeidsliv er de sentrale aktørene i arbeidet, og organisering og tiltak må tilrettelegges slik at disse får samlet og koordinert støtte fra regionalt nivå til å gjennomføre sine planer og tiltak.
2. Målet for arbeidet er at økt innvandring fra utlandet og redusert fraflytting skal gi Nordland 10000 nye innbyggere i perioden 2013-2018. Behovet i arbeidsmarkedet må være styrende for å oppnå målsettingen.
3. Arbeidet videreføres som eget 4-årig prosjekt – med flere samarbeidsparter. Prosjektet skal bygge på 6 pilarer.
 - Norskopplæring
 - Utdanning og kvalifisering
 - Systematisk rekruttering
 - Boliger
 - Fritid – frivillighet
 - Informasjon
4. Fylkestinget ber fylkesrådet avklare organisering av prosjektet med finansiering og prioritering av tiltak i løpet av våren 2013.
5. Tiltak som er innenfor fylkesplanens handlingsdel og vedtatt budsjett/økonomiplan iverksettes fortløpende etter hvert som aktuelle samarbeidsparter er på plass.
6. Fylkestinget holdes orientert gjennom rapportering av UPN

Tidsramme

Prosjektet skal gjennomføres over 4 år, med start 1.9.2013.

Mål

Effektmål: Økt innvandring fra utlandet og redusert fraflytting skal gi Nordland 10000 nye innbyggere i perioden 2013-2017. (måletidspunkt 1.1.2013-1.1.2018)

Delmål:

1. Økt tilflytting fra utlandet skal gi arbeidslivet i Nordland nødvendig tilgang på arbeidskraft. Dette gjelder både privat og offentlig sektor.
2. Økt tilflytting fra utlandet skal bidra til en mer balansert befolknings sammensetning i forhold til alder, økt internasjonalisering, og bidra til velfungerende lokalsamfunn.
3. Det skal legges til rette for at tilflyttere til Nordland har med seg familie, at de melder flytting til Nordland, og at alle tilflyttere blir boende lenger.
4. Utnytte kapasitet og kompetanse til innvandrere som allerede er bosatt i Nordland, ved å øke sysselsettingsgraden og ved å få flere tilsatt i ordinære stillinger

Innhold

Arbeidet i prosjektet bygger på 6 satsingsområder

1. Norskopplæring

2. Utdanning og kvalifisering
3. Systematisk rekruttering
4. Boliger
5. Fritid – frivillighet - deltakelse
6. Informasjon

Det er utarbeidet en tiltaksliste med 40 tiltak som er kategorisert etter disse 6 satsingsområdene, og antydnet framdriftsplan og status i eget vedlegg. Styringsgruppa skal prioritere tiltak.

Aktørkart - med forkorting

Kommunene (K) – er de mest sentrale aktørene i sin rolle som samfunnsutvikler, produsent av velferdstjenester, planmyndighet og som store arbeidsgivere. 44 kommuner i Nordland med like og ulike utfordringer.

Næringslivet – arbeidslivet (N). Det er den enkelte bedrift og den enkelte arbeidsgiver som er ansvarlig for rekruttering og tilrettelegging for arbeidstakere. Det gjelder både privat og offentlig sektor. Næringslivet må selv involveres direkte i tiltak.

Fylkeskommunen (NFK) – som koordinerer hele tilflyttingsarbeidet, representert ved Næringsavdelingen (NFK-N) i kraft av sin rolle som regional utviklingsaktør, Utdanningsavdelingen (NFK-U) med ansvar for videregående skole/fagopplæring og kompetanseutvikling Folkehelseavdelingen (NFK-FH) generelt og forvalter av ulike virkemidler. **Personal- og organisasjonsenheten (NFK-pers)** i kraft av stor kompetansearbeidsplass

Nav – på ulike nivåer og geografisk

NAV-Eures (rekruttering fra EU-land)

NAV Nordland – marked

NAV – lokale enheter

Karrieresentrene – Utdannings- og yrkesveiledning. 9 karrieresentre i Nordland.

Innovasjon Norge (IN)

LO, NHO, KS som er paraply/medlemsorganisasjoner

Regionrådene – 7 i Nordland.

Fylkesmannen (FMiN)

Fylkesmannens utdanningsavdeling (FMutd)

Fylkesmannens landbruksavdeling (FMlandbruk)

VOX – statlig aktør for utvikling av opplæring for voksne

Helse- Nord RHF

Nordlandssykehuset HF

Helgelandssykehuset HF UNN HF.
Husbanken – Nordland (HB)
IMDI - Integrerings- og mangfolds direktoratet har overordnet ansvar for integrering av alle innvandrere i Norge IMDI er regionalisert, og kontoret for Nord-Norge ligger i Narvik.
Universitet og høgschooler. Universitetet i Nordland (UiN) Høgskolen i Narvik (Hin), Høgskolen i Nesna
Distriktssenteret (kontor i Sandnessjøen),
RKK – regionale kompetansekantor. Eies og drives av kommuner. 7 kontorer i Nordland
Frivillige organisasjoner Frivillighetssentraler. Studieorganisasjoner

Organisering

Prosjekteier:

Nordland fylkeskommune v/fylkesrådet. Prosjektet forankres også i Partnerskap Nordland.

Styringsgruppe:

Fylkesråd for næring, Fylkesutdanningsjef, NAV Nordland, Husbanken, NHO, Universitetet i Nordland, Nordland, Nordland Idrettskrets, Innovasjon Norge

Referansegruppe med 6 innvandrerepresentanter. Disse møtes to ganger pr. år, og brukes for øvrig som kontaktpersoner, representanter i utvalg, komiteer etc og til å «spille-ball-med»

Prosjektleder - ved næringsavdelingen.

Prosjektmedarbeidere, en for hvert satsingsområde, d.v.s. inntil 6 personer. Disse utgjør arbeidsgruppe sammen med prosjektleder og Husbanken og NAV, og er ansvarlig for framdrift og rapportering og felles forankring på tvers. Prosjektmedarbeidere er i utgangspunkt ansatte i den organisasjonen som har et forvaltningsansvar, men det settes av prosjektmidler/lønn til 1,5 stillinger totalt, som settes inn for å forsterke de områdene som har høyest prioritet. (norskopplæring, systematisk utenlandsrekruttering, frivillighet).

Prosjektgrupper – en gruppe (2-4 personer for hvert satsingsområde). Oppnevnes av prosjektmedarbeideren. Eksterne i alle gruppene, minst 1 innvandrer

Evaluering

Styringsgruppa fastsetter 5-10 indikatorer som skal ligge til grunn for egevaluering og oppfølging under hele prosjektet, og gjennom felles rapportering på Regionalt Utviklingsprogram. I tillegg inngås det avtaler med eksterne om dokumentasjon av de ulike tiltakene, og det inngås avtale med 2 fagmiljøer/forskningsmiljøer som kan veilede og bidra til fagutvikling innenfor språk og arbeidsliv. IMDI har et større indikatorprosjekt, som vil tas i bruk neste år. Mye av dette kan brukes også av NFK.

Måleindikatorer:

- Antall innvandrere (brutto og netto) pr. 1.januar hvert år
- Navs bedriftsundersøkelse. Endring i ubesatte stillinger
- Flere kommuner, flere sykehus og flere bedrifter skal delta i NAV-Eures arbeid
- «Omsorgsbyrden» i minst 10 kommuner. Endring 2013-2018
- Endring i sysselsettingsgrad – totalt og blant innvandrere
- Sysselsetting i årsverk
- Bestått fagbrev
- Involverte frivillige organisasjoner
- Virkemiddelbruk til dette formål – sammenliknet med 2012
- Antall innvandrere som går veiledning ved Karrieresentrene
- Antall innvandrere som enten går på fagopplæringskurs og/eller består fagprøve.
- Antall personer rekruttert til helseforetak fra Spania
- Antall deltakere studium Suggestopedi.
- Antall internasjonale studenter i Nordland

Milepæler

Fylkesrådet behandler prosjektplan	August 2013
Styringsgruppe behandler indikatorer og evalueringsform	September
Styringsgruppe prioriterer tiltaksplan	September 2013
Utpekt prosjektmedarbeidere	September 2013
Igangsettingskonferanse	oktober 2013
Iverksatt x antall tiltak jfr.prosj.plan	januar 2014, juni 2014
Prosjektkonferanse	oktober 2014
Rapportering fylkestinget gjennom UPN	Årlig i desember
Midtveisevaluering m/ny tiltaksplan og nytt budsjett	januar 2015

Budsjett for 2013 og 2014

	2013	2014
Prosjektledelse, lønn (*)	1.000.000	1.200.000
Reise/deltakelse prosjektledelse	100.000	100.000
Følgeevaluering/faglig veiledning	200.000	400.000
Konferanser/kvalifisering	200.000	200.000
Info/web	100.000	50.000
Utvikling internasj/EU- prosjekt	200.000	100.000
Kjøp utredning	200.000	100.000
Støtte til igangsetting og utredning enkelttiltakene	300.000	400.000
Tilskudd organisasjoner	250.000**	

SUM	2.550.000	2.550.000
-----	-----------	-----------

(*) jfr. prosjektledelse omtalt under organisering. Evt. kjøp innenfor rammen

** Prøveordning for 2013, som skal evalueres,.

Finansiering

	2013	2014
NFK v/økonomiplan	1.500.000	1.500.000
Overført fra LUK/andre tilskudd eksternt	400.000	950.000
Restmidler tilflytting	300.000	
Forprosjektmidler EU	100.000	100.000
Avsatt i budsjett til org.	250.000	
SUM	2.550.000	2.550.000

Det enkelte tiltak/prosjekt skal finansieres særskilt gjennom ordinære driftsmidler, gjennom spleiselag med samarbeidsparter og gjennom tilskudd fra regionale utviklingsmidler jfr. prioritering i RUP.

Framdrifts- og tiltaksplan – se vedlegg

Vedlegg 2.

Oversikt over de ca. 40 tiltakene som styringsgruppa har vedtatt skulle iverksettes i løpet av prosjektet. Denne har vært styrende for arbeidet hele veien.

TILTAK TILFLYTTINGSPROSJEKTET

Pilar	Forslag til tiltak	Status pr. juli 2015. Framdrift.
Norsk-opplæring	1.1. Metodeutvikling. Systematisering av ulike metoder og modeller for fleksibel norskopplæring – inkludert tilbud som kan kombineres med arbeid ("yrkesnorsk"). Utarbeide en handbok/guide. Videreutvikle og sørge for spredning av fleksible og effektive opplæringsmodeller for norskopplæring til bruk for ulike målgrupper.	Modeller beskrives og utprøves i forbindelse med Spania-prosjektet, Drøftinger med NTNU om system. Løpende påvirkningsarbeid mot kurstilbydere og skoler. Bevilget midler til Høgskolen i Narvik/NTNU, Øksnes/Cerpus. Oversikt over metoder, regler, tilbud og de gode eksemplene utarbeidet i oktober 2014.
	1.2. Bidra til iverksetting av alternative norsktilbud	Suggestopedi prøves ut i Lofoten. Bø kommune fått tilskudd. IMDI gitt støtte til utprøving i Bodø. Bedrifter tar selv ansvar/Dønna mfl. KUN, Gildeskål/Max-mat, Cerpus, Spania-prosjektet
	1.3. Norskopplæring på nett. Avklare hvordan Nettskolen i Nordland kan tilby opplæringstilbud i norsk for innvandrere. Samarbeid om utvikling av et åpent tilbud - evt. i samarbeid med andre tilbydere	Nettskolen opprettes 1.8.2014 (erstatte Den Åpne skolen og LOSA). Møte med NTNU januar 2013. Notat utarbeidet og drøftet med KMD. Innspill til stortingsmelding. Midler bevilget gjennom LUK. Tilskudd til utd.avdelingen for nytt tilbud i 2015
	1.4. Skolering i metoden suggestopedi (rask tilegning av nye språk). Ta i bruk metoden i ulike regioner	Gjennomført flere forkurs i Nordland. Studium med 15 studiepoeng gjennomført i Lofoten i 2013, nytt tilbud start i januar 2014 i Bodø. Metoden prøvd ut på utvalgt gruppe i Lofoten. I 2015 også i Bodø, Gildeskål/Meløy
	1.5. Styrke kompetansen hos lærere som underviser i norsk for innvandrere. Skaffe oversikt etablert faglige nettverk i regionene – bidra til etablering av slike nettverk der det mangler. <i>Fokus på etter- og videreutdanning</i>	Hatt innledende møter om etablering nettverk. Det finnes allerede mange nettverk. Samordner tilbud om etterutdanning med fylkesmannen gjennom 3 regionale samlinger 2015. Ennå ikke lyktes med å få tilbud om norsk som 2.språk. Vurdere fylkesmannens «kompetanse for mangfold» - om vi kan få inn samarbeid der. Vurdere samlingsbasert tilbud.
	1.6 Initiere at flere enkeltpersoner godkjennes av VOX til å gjennomføre norskopplæring	Ennå ikke igangsatt, kun en godkjent i Nordland. <i>Fylkesmannen skal sjekke realitetsinnholdet.</i>
	1.7 Samarbeid om opplæring i grunnleggende norsk Samordne opplæringstilbud som gis til elever i kommunal voksenopplæring, ordinærelever og voksne i videregående opplæring. Sikre at alle får språkopplæring i grunnleggende norsk	Ennå ikke igangsatt, skjer i regi av det ordinære utdanningssystemet, men ikke i tilstrekkelig grad. <i>Det bør lages oversik/sak over situasjonen.</i>
	1.8. Program for opplæring i språk og norsk arbeidslivskultur for fylkeskommunalt ansatte	Satt på vent
	1.9. Norskopplæring i praksis. Samtalepraksis	Oppfordre frivillige organisasjoner
	1.10. Avis som del av norskopplæring. Samarbeid med lokalavis.	Ikke påbegynt. Avhengig av lokalt initiativ.

Utdanning og kvalifisering	2.1. Klargjøre Karrieresentrene oppgaver knyttet til innvandrere. Bruke karrieresentrene mer systematisk, ved at alle skal få karriereveiledning i en tidlig fase. Tydeligere satsing på kvalifisering og veiledning av de som allerede bor her for å få dem raskere i jobb i samsvar med deres kompetanse. Samarbeide med høgre utdanning for å få bedre system for godkjenning. <i>Utarbeide enkelt informasjonsmaterieell til utdanningsøkerne. Gjøre karrieresentrene bedre kjent.</i>	Bevilget 150.000,- til prosess med karrieresentrene høst 2013. Utarbeidet eget veiledningshefte – «Karriereveiledning av minoritetsspråklige i Nordland». Nye rutiner og kompetanse iverksettes januar 2014. Videre opplæring ut over året. <i>Bedre samarbeid med Universitet/høgskole</i>
	2.2. Fullføring av fagopplæring for innvandrere - Spesielt for yrkesutdanninger som det utdannes for få (eks. malere, murere, rørleggere, helsefag).	Finansiering gjennom ordinær voksenopplæring og AMO-midler og fra bedrifter. Løpende aktivitet. Bør inn i skolestruktur/VO-planer, i tillegg til ekstrasatsing. Ikke påbegynt ekstrasatsing. <i>NB bør være en viktig satsing 2014/15</i>
	2.3. Kvalifiseringstiltak i kommunal sektor rettet mot personer som har utdanning fra sitt hjemland som ikke utnyttes i dag. Fagopplæring og høyere utdanning.	Vurderer systematisk, felles prosjekt høsten 2014 med noen kommuner. <i>Jfr 2.2.</i>
	2.4. Etablereropplæring	<i>Midler fra IMDI til forsøk i Salten. Starter H-2014. Tilbud planlegges i Vesterålen. Bør utvikles videre sammen med IN. Tema på tilflytterkonferansen</i>
Målret-tet rekruttering	3.1. Rekrutteringsprosjekter rettet mot enkeltland Utvikle en systematikk knyttet til rekruttering fra land i Norden, Europa og utenfor Europa. Lage metodikk som ivaretar hele rekrutteringsprosessen – fra en person i et annet land bestemmer seg for å søke jobb i Norge, til vedkommende er i full sving med jobb, norskopplæring og lokal tilpasning. Få kunnskap om «avgiverlandene». Bygge på etablerte system - NAV-eures.	Prosjektbeskrivelse for forsøk mot Spania vedtatt. Arbeidet starter opp våren 2014. Vurdere EU-finansiering/Interreg og utvidelse i 2015. Helse Nord ivaretar prosjektledelse, dekker 75% av stilling. Brev om Filipinene sendt til kommunene i Nordland. Samferdselsavdelingen utfører egen satsing.
	3.2. Vurdere etablering av et studentprogram. Utrede om omfanget av internasjonale studenter er på rett nivå i Nordland og om det er ønskelig at flere blir boende etter studiene og hva som i så fall må til for å få koplet disse mer direkte mot næringslivets behov.	Ikke startet opp. <i>Nye initiativ tatt sommeren 2014 i Narvik og H-2014 Bodo. Møte med UiN sept14. Ønske om å gå videre med ideen</i>
	3.3. Dialog med LO	<i>Viktig å få fokus på vikarproblematikk og dårlige arbeidsforhold. LO skal innlede på Tilflyttingskonferansen sammen med NHO</i>
Bolig	4.1. Bistå kommunene med å legge til rette for boliger Planlegging, tilrettelegging av areal, utleieboliger og boligsamvirke. Inngå samarbeid med et utvalg kommuner. Erfaringsspredning.	Skjer løpende i nært samarbeid m/Husbanken. <i>Mange Nordlandskommuner er kommet langt, og det er stort fokus på problemstillingen.</i>
	4.2. Utarbeide boligstrategi for Nordland iht vedtatt fylkesplan.	Strategien er formulert. Det arbeides nå med oppfølging/tiltak. <i>Mye god dokumentasjon foreligger.</i>
	4.3. Studentboliger	<i>En del av den øvrige boligsatsingen</i>
Fritid, frivillighet og deltakelse	5.1. Gjennomføre motivasjonskurs lokalt med kommuner og lokale organisasjoner. <i>Initiere samarbeid mellom ulike aktører i kommunene for å skape gode modeller for inkluderings- og trivselsarbeid.</i>	Utarbeidet motivasjonskurs. God erfaring fra en kommune. Videre satsing bør kunne gå direkte gjennom lokale organisasjoner og ildsjeler. <i>Gjennomført flere kommunemøter</i>
	5.2. Evaluere tilskuddsordning frivillige organisasjoner.	Gjennomført. Oppsummering foretatt. <i>Egen tilskuddsordning videreføres ikke, men det må vurderes om en kan øke «IMDI-potten»</i>
	5.3. Integrering som en del av den frivillighetsplanen som skal utarbeides.	Gjennomført. Frivillighetsplan vedtatt desember 2013. Inneholder 2 tiltak spesielt rettet mot innvandrere.
	<i>Være pådriver for at de to tiltakene som omhandler integrering i frivillighetsplanen for Nordland blir iverksatt.</i>	

	5.4. Mentorordninger for innvandrere. 1 generell modell og en modell rettet mot ledelse/høyt utdannede og en modell for studenter/praksiskunnskap.	Generell modell utprøvd i Salten i 2013 og i alle kommunene i Vesterålen i 2014. Kan danne grunnlag for generell ordning. Utvikle lokal kompetanse i Nordland. Vurdere overføring av erfaringer fra Nattergalen v/UiN. <i>Etablere et fagmiljø som alle kan bruke.</i>
	5.5 Velkommenordninger.	<i>Gjennomføres i Herøy, har vært gjort i Vestvågøy og i mindre omfang andre steder.</i>
	5.6. Jobb for to. Tiltak for at ektefeller skal få jobb.	<i>Innarbeides i Spania-prosjektet. Bør koples mot 5.5.</i>
Informasjon	6.1. Startkonferanse	Gjennomført 22.-23.oktober 2013 med over 100 deltakere og 32 innledere. Førte til mange initiativ og tiltak i hele fylket. Bør gjentas i en liknende form i 2014
	<i>Årlige tilflyttingskonferanser</i>	<i>4.-5. november 2014 i Bodø. I 2015 i Narvik.</i>
	6.2. Informasjonssentraler som skal bistå private og offentlige bedrifter og deres nyansatte fra utlandet. Utprøving av ulike organisasjonsmodeller (kommunal, bedrifter, næringsforening).	<i>Rana og Narvik, Vesterålen og Bodø planlegger.</i> Noen kommuner jobber systematisk med sine servicetorg.
	6.3. Generell informasjon og erfaringsspredning. Erfaringsspredning på nett. Enklere og mer oversiktlig informasjon om tjenester,	Ny web-side for tilflyttingsprosjektet under utarbeiding. NAV, politi, Skatt m.fl. statlige instanser har utarbeidet «Workinnorway».
	6.4. Utarbeide informasjonsmateriell om bygging og finansiering av bolig	Bør utføres i 2014
	6.5. Utvikle Språk-app for å skaffe oversikt over norsktilbud. Eget nettsted for norskopplæring.	App ikke hensiktsmessig. Nettsted vanskelig å drive. Legges derfor inn på siden til tilflyttingsprosjektet høsten 2014.
	6.6. Hospiteringsordninger	Søke EU-midler/Interreg, og bidra fra deltakerne. Vurdere egne tiltak/prosjekt innenfor Nord-kalotten. Vurderes høsten 2014. <i>Endres til andre internasjonale prosjekt, se 7.3.</i>
	6.7. Etablere en gruppe med innvanderrepresentanter fra ulike kommuner, og ulike land, som kan benyttes til referansegrupper, innledninger, samtaleparter etc.	Etablert våren 2015 – med 8 erfarne innvandrere fra ulike verdensdeler/land.
	6.8. Bibliotek som lokal arena – info og møteplasser	Tiltak inn i regional plan for Nordland, jfr. fylkesplan.
	6.9. Etablere Statlig, samordnede servicekontor i Bodø	Brev og puring sendt til UDI. Svar om at det ikke skjer noe i første omgang. X dep. Ønsket å hja kontakt med statlige lokale myndigheter selv. Vi legger saken bort.
	6.10. Serie med brosjyrer og presentasjonsmaterieell	Utarbeidet i 2015. Flere oversatt til engelsk. .
Nye ideer		
	7.1. Rekrutteringsprosjekt hele Nord-Norge - helse	<i>Vurderes som forlengelse av Spania-prosjektet. Eller utvidelse eller et helt nytt prosjekt. Høst 2015</i>
	7.2. 5-10 modellkommuner – erstatter ulike enkelttiltak	<i>Avtale med kommunen om bredt samarbeid. Lage sak for styringsgrupp-</i>
	7.3. Internasjonale prosjekt EU-prosjekt rekruttering og/eller språkopplæring og/eller raskere i jobb	Møter sommer -14 Helse Nord ønsket ikke å gå videre
	7.4. Rekrutteringsprosjekt med fiskeindustrien/blå sektor	<i>Bør starte med konferanse/idedugnad. Samle det som allerede skjer</i>
	7.5. Studietur Tammerfors – møte samme miljøer som besøkte Bodø i mai 2014.	
Utredninger	Følge opp undersøkelsen fra høsten 2012 om norsktilbudet i Nordland – omfang og kvalitet	<i>Må purres på</i>
	Utrede nærmere vikarmarkedet i et bosettingsperspektiv. Utrede hvordan vikarmarkedet i Nordland ser ut og hva det betyr i et bosettingsperspektiv	Ikke påbegynt

	Utrede mobilitetsutfordringer/ flytteårsaker mer spesifikt for Nordland. Årsaker, varighet, individuelle vs. kollektive. Sette sammen eksisterende forskning og gå bak tallene	Får utarbeidet noen spesifikke flyttetall sommeren 2015. Brukes i halveigsrapporten.
	Utrede økonomi/finansieringsformer og tilskuddsordninger Innvandring og flyktninger, kvalifisering og tilskudd er en stor og uoversiktlig økonomi. Mange tilskuddsordninger, noen store, mange små, men disse kan være vanskelige å finne fram i. Det er også mye internasjonale midler som kan søkes om (Interreg, Fredskorps). Utarbeide oversikt over disse pengestrømmene i Nordland	Vurdert at det ikke er ønskelig å lage egen utredning om dette. Men tar opp ulike problemstillinger i flere sammenhenger, bl.a. som element i notat/drøftinger med KMD og innspill til Kunnskapsdepartementet.
	<i>Lage oversikt over hvor mye tilskudd som er brukt til tilflyttingsarbeid. Alle fylkeskommunale ordninger</i>	<i>Lagt fram for styringsgruppa høsten 2014</i>
	Utrede gratisprinsipp og kostnadsdekning. Finansiering av læremateriell og nettundervisning. Drøfte finansierings-muligheter med sentrale myndigheter	Ikke prioritert
	Notat/utredning om norskopplæring	<i>Notat lagt fram for en del sentrale aktører. Bearbeides videre til sak og oppsummering av språkarbeidet.</i>

Innspill til stortingsmelding om livslang læring

Kunnskapsdepartementet

postmottak@kd.dep.no

Innspill til stortingsmelding om livslang læring

Det vises til invitasjon til å komme med innspill til departementenes stortingsmelding om Livslang læring og utenforskap.

Tilflyttingsprosjektet i Nordland ønsker å komme med innspill som bygger på erfaringer vi har gjort i forhold til utdanning, opplæring, kvalifisering og norskopplæring **for innvandrere**. NFK v/utdanningsavdelingen sender også innspill til saken.

1. Bakgrunn for innspillet

Prosjekt «Tilflytting- og rekruttering fra utlandet» er vedtatt av Nordland fylkesting, og er en satsing på økt innvandring til Nordland **for å dekke næringslivets behov for arbeidskraft**. Målet er 10 000 nye innvandrere for perioden 2012-2018, og vi ser at dette måltallet kan bli nådd. Skal vi lykkes i å få disse nye samt de som allerede bor her raskest mulig inn i det ordinære arbeidsmarked, må vi legge bedre til rette i forhold til kvalifisering og godkjenning.

Vårt fokus er arbeidslivets behov for arbeidskraft. Vi har erfart at et slikt fokus har gitt oss nye erfaringer om hvordan vårt opplærings- og mottakerapparat og veiledningssystemer generelt fungerer for nye landsmenn. Veilednings- og mottaksapparatet knyttet til kvalifisering (NAV, kommuner, voksenopplæring, videregående opplæring) er i all hovedsak innrettet mot flyktninger. Den store andelen arbeidsinnvandrere de seinere åra har ikke endret på dette, og det gir enkelte uheldige utslag i forhold til arbeidslivets behov for stabil og kvalifisert arbeidskraft. Flyktninger utgjør som kjent bare ca. 15 % av innvandrergruppa. Blant de resterende 85 % innvandrere finnes det betydelig kompetanse som vi trenger i vårt arbeidsliv, men som av ulike grunner ikke utnyttes i dag.

De øvrige innvandrergruppene, spesielt arbeidsinnvandrere, ektefelleinnvandrere og studenter har i for liten grad blitt sett på som en mulig arbeidskressurs. Når disse gruppene også faller ut av arbeidslivet, eller bare brukes som midlertidig arbeidskraft gjennom vikarbyråer, får det konsekvenser for hele samfunnet. Vårt fokus er at vi trenger innvandrere til vårt arbeidsliv, at Nordland trenger flere innbyggere i yrkesaktiv alder, og at innvandrere i likhet med norskfødte må kunne forsørge seg selv. Vi må derfor legge bedre til rette for veiledning, for god norskopplæring til alle, for godkjenning av utdanning og gi muligheter til å få bygget på det de evt. mangler av utdanning. Med dette som utgangspunkt, har vi i

Tilflyttingsprosjektet sett noen utfordringer som kanskje ikke er like åpenbare hvis en primært har fokus på flyktninger.

2. Om Tilflyttingsprosjektet – mål – tiltak -erfaringer

Mål:

Det overordnede målet for tilflyttingsprosjektet er 10 000 nye innvandrere til Nordland i perioden 2014-18. Delmål er:

- Gi arbeidslivet i Nordland nødvendig tilgang på arbeidskraft
- Bidra til en mer balansert befolkningssammensetting i Nordland
- Legge til rette for at innvandrerne tar med seg familie og bosetter seg her
- Øke sysselsettingsgraden hos innvandrere, få flere tilsatt i ordinære stillinger og utnytte kompetansen til de som bor her.

Prosjektet er bygget opp rundt 6 pilarer:

- God norskopplæring
- Utdanning og kvalifisering, godkjenning
- Boliger
- Måltrettet rekruttering
- Deltakelse, fritid/frivillighet
- Informasjonssystemer

Samarbeidsparter i prosjektet:

De viktigste samarbeidpartene er kommunene i Nordland (44) og bedrifter (offentlige og private):

- NAV – på fylkesnivå og lokalt
- Helse Nord og Nordlandssykehuset
- Universitetet i Nordland
- Høgskolen i Narvik
- Videregående skoler, karrieresentre, OPUS, studieverksted, Nettskolen i Nordland
- Innovasjon Norge
- NHO
- IMDI-nord
- Distriktssenteret
- Frivillige organisasjoner
- Innvandrereorganisasjoner

Denne listen viser hvor mange som må samarbeide hvis vi skal lykkes, og viser at det kan være krevende å få til gode praktiske løsninger knyttet til utdanning og kvalifisering. Feltet er uoversiktlig, med vanskelig lovverk og mange instanser som ikke er samordnet.

Tiltak i prosjektet

Etter to år har vi iverksatt ca. 40 tiltak – fra store delprosjekter til små enkelttiltak. Vi nevner noen:

- Satset på kvalitet i norskopplæringa. Utdanning i nye metoder (suggestopedi), som nå gradvis tas i bruk i opplæringen i Nordland. Utvikling av nettbaserte tilbud med støtteundervisning og veiledning. Utvikling av praksisrelatert opplæring på

arbeidsplassen. Utarbeidelse av veileder «Norskopplæring til ulike grupper innvandrere i Nordland».

- Kompetansebygging gjennom konferanser med stor deltakelse fra alle samarbeidende aktører. Erfaringsspredning, vektlegging av de gode eksemplene, som det blir stadig flere av.
- Bedre karriereveiledning. Nordlands 9 karrieresentre satser på bedre veiledning av innvandrere og bidrar til at de kommer raskere til godkjenning og i utdanning. Utarbeidet «Karriereveiledning av minoritetsspråklige i Nordland».
- Mentorordninger som metode for læring – organisert og tilpasset innvandrere som bor i små samfunn med store avstander.
- Rekruttering av helsepersonell fra Spania hvor rekrutteringen starter med norskopplæring i Spania før de tilsettes, og hvor den enkelte følges opp gjennom betydelig norskopplæring og mentorering når de kommer til Nordland. Samarbeidsparter: NAV-eures i Norge og Spania, Nordland fylkeskommune, Helse Nord, Nordlandssykehuset. Metodikken som her utvikles skal overføres til andre land og andre yrkesgrupper.
- Etablerer opplæring for innvandrere i samarbeid med kommunene
- Deltakelse, gjennom å bruke innvandrere mer i referansegrupper, som innledere og medarrangører.
- Prioritert bruk av fylkeskommunale utviklingsmidler til en rekke prosjekter i ulike kommuner. Bl.a. informasjonsentraler, opplæring i fiskeindustrien, boligsatsing, fagopplæring, mentorordninger, ny støtteordning til frivillige organisasjoner.

3. Erfaringer vi ønsker å formidle til arbeidet med Stortingsmeldinga

- Det er for mange og ulike instanser som har ansvar for utdanning, godkjenning av utdanning og norskopplæring, og disse er ikke samordnet. Ansvar for en helhetlig utvikling av god norskopplæring i Norge er pulverisert.
- Det finnes nesten ikke tilbud om norskopplæring for de som skal ha det på et høyere nivå. I et fylke som Nordland med 44 kommuner, kjenner vi bare til at det gis to tilbud på høyere nivå, de andre må reise sørover for å få et tilbud.
- Fokuset og pengebruken rettet mot flyktninger og rettigheter, hindrer gode, fleksible løsninger som kan omfatte flere.
- Kommunene burde ha et mye klarere ansvar for opplæring av alle innvandrere. Spesielt for at det finnes fleksible norskopplæringstilbud for alle (ikke nødvendigvis at disse er gratis), og for at innbyggerne får fullført sin utdanning.
- Veiledningsapparatene og offentlig informasjon og tiltak er i for stor grad rettet mot flyktninger, og mange steder ekskluderes andre grupper fra nødvendige tiltak.
- Det er ikke mangel på penger/ressurser som er hovedutfordringen, men mangel på fleksibilitet, samhandling og fokus.
- Det er viktig å skille mellom norskopplæring som eget «fagfelt» og utdanning. Mye av norskopplæringen er knyttet direkte til et utdanningsløp, noe som fører til at de som kun skal lære seg norsk for å kommunisere bedre på jobb, eller de som skal lære seg norsk for å kunne delta i samfunnsliv og lokalsamfunn faller utenom.
- Det finnes nok av gode eksempler og gode tiltak for å få flere innvandrere til å lære seg norsk og skaffe seg nødvendig godkjenning og utdanning. Hvis vi tar lærdom av de som får det til, behøver man ikke å finne opp nye tiltak.
- Ved å sette fokus på disse spørsmålene, skjer det i seg selv mye positivt. Det er nesten så en kan si at systemer og lokalmiljøer akkurat nå bare venter på å komme i gang med å bli bedre.

Konkrete forslag til nye tiltak:

- **Kommunene må få ansvar for at det finnes norskopplæringstilbud** i alle kommuner. Ikke nødvendigvis gratis, men lagt opp slik at også innvandrere i jobb kan følge opplæringen. Mange kommuner gir slik opplæring til alle i dag, til ulik pris og opplegg. Bruker man de ressursene en får fra staten til rettighetsopplæring, må det være mulig å tilby opplæring til flere, også på kveldstid, og nettbaserte løsninger med veiledning. I distriktsnorge er det mange kommuner hvor det i dag ikke finnes tilbud i det hele tatt.
- **Gratis nettbasert undervisningsmaterieell.** I dag er nettbaserte undervisningsopplegg knyttet til lisenser og kostnader/begrensninger i bruk. Staten må ta ansvar for at det utvikles og tilbys nettbasert, pedagogisk materieell som kan brukes av alle, og som kan brukes som utgangspunkt/supplement til veiledning og støtteundervisning. NTNU's Learn Now og Calst er et godt slikt tilbud, men dette er kun på A2-nivå, og det bør komme tilbud også for gruppen som skal lære norsk på et høyere nivå, og tilbud som er yrkesrettet. Eks. Helse, transport, fiskeindustri, oppdrett.
- **Klargjøre grensesnittet mellom grunnskoleopplæring og videregående opplæring.** Lage «mellomtilbud» som sikrer at alle som skal gå på videregående skole, har tilstrekkelig norskkunnskaper og samfunnskunnskaper i bunn når de starter i vgo. Klargjøre ansvar.
- **Kommunene bør vurdere sin organisering** av arbeidet, slik at den kompetansen de bygger opp i flyktningetjenesten og ved servicekontorene, også kan komme andre innvandrere til gode. Servicetorgene bør for eksempel kunne utvides, eller en kan se på erfaringene fra de kommunene som har laget egne tilflyttingskontor.
- **Styrk karrieresentrene,** øk deres kompetanse og sørg for at bedriftene kjenner til dette systemet og bruker det. Gi dem et formelt ansvar for veiledning av alle fremmedspråklige. Karrieresentrene må være lett tilgjengelige, og tjenesten må være gratis. Alle innvandrere bør komme i kontakt med et karrieresenter innen det er gått 1-2 år av deres opphold. Spesielt er det viktig å nå ektefeller, arbeidsinnvandrere og andre som ikke ivaretas direkte av flyktningetjenesten. Karriereveiledning bør være en rett for alle innvandrere.
- **Økt satsing på fagopplæring for innvandrere.** Samarbeid med bedriftene – hvor de er delvis i jobb, og får opplæringen knyttet til denne jobben. Finansieringsordninger rettet direkte mot bedriftene.
- **Kompetansen i voksenopplæring, videregående skoler og grunnskolen må økes.** Det må stilles krav om formell utdanning også på dette fagfeltet, slik en gjør på andre fagfelt i skolesektoren. Antall lærere med videreutdanning i migrasjonspedagogikk og flerkulturell forståelse må økes i alle skoleslag. For kommunale voksenopplæring må det settes minimumskrav til kompetanse for at de skal kunne drive opplæring for denne målgruppen.
- **Fylkesmennenes og VOX' kompetansehevingsprogram** bør omfatte alle som underviser fremmedspråklige, ikke bare de som jobber ved kommunale voksenopplæring.
- **Universitet og høgskoler må sørge for at utenlandske studenter lærer norsk** og får en naturlig tilknytting til lokalsamfunn og arbeidsliv. De må også tilby norskopplæring på «høyere» nivå, det vil si de som skal fram til for eksempel Bergenstesten.
- **Kompetansen på NAV må styrkes,** og fokus og drøftinger om hva som skal til for å bistå denne målgruppen i arbeidssøknader må styrkes betydelig. I dag får de ikke den hjelpen de trenger. Vurdere nye, mer målrettet virkemidler for å få innvandrere videre til fast, ordinær jobb.

- **NAV-eures bør styrkes**, slik at de i større grad også kan veilede sine lokalkontor og lokale bedrifter. De gjør en svært god jobb, og den kompetansen de har bør deles med langt flere.
- **Godkjenningsordninger må forenkles** og det bør vurderes om ikke kravene til godkjenning av utenlandsk utdanning er for strenge.
- **Innovasjon Norge** må i større grad legge sine virkemidler opp med tanke på innvandrerbefolkningen. Spesielt gjelder dette for ulike opplæring og veiledningsprogram. Opplegg for god etablererkunnskap er for eksempel viktig.

Vedlagt følger de to veilederne vi har laget; «Norskopplæring til ulike grupper innvandrere i Nordland» og «Karriereveilederen». Vi har erfart at denne typen guider blir tatt svært godt imot.

For øvrig viser vi til vår hjemmeside: <https://www.nfk.no/tjenester/regional-utvikling/tilflytting/>

Med hilsen

Arve Knutsen
Fylkesråd for næring

Kirsten Hasvoll
Prosjektleder Tilflyttingsprosjektet

